

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	de Istorie în Limba Maghiară
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Masterat
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Cercetarea și valorificarea patrimoniului cultural (în limba maghiară) / Master degree

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Cetăți medievale și postmedievale în Bazinul Carpatic (HMM 1212)						
2.2 Titularul activităților de curs	Dr. Molnár-Kovács Zsolt conf. univ.						
2.3 Titularul activităților de seminar	-						
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	Examen	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	-
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	-
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					35
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					15
Tutoriat					10
Examinări					7
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual					97
3.8 Total ore pe semestru					125
3.9 Numărul de credite					5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> cunoștințe elementare de istorie, arheologie și istoria artei
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> -

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> calculator și videoproiector
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> -

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • CP1. Stăpânirea cunoștințelor și a metodologiei fundamentale în domeniul istoriei. • CP3. Abilități pentru cercetări fundamentale și aplicative în domeniul istoriei. • CP5. Capacități de aplicare a punctului de vedere istoric în rezolvarea problemelor.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • CT2. Utilizarea performantă a gândirii critice, reflexive, speculative, aplicative. • CT3. Aplicarea tehnicilor explicativ-argumentative și interpretativ-comprehensive. • CT6. Abilități pentru cercetarea științifică.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Cetățile și fortificațiile cu diferite forme, tipuri și funcțiuni ridicate în epoca medievală și postmedievală al Europei Centrale reprezintă o parte deosebit de importantă a patrimoniului construit. Prin trecerea în revistă a acestora din întregul Bazin Carpatic, prin cercetarea, protejarea și valorificarea prezentațiilor, cursul dorește să transmită informații de bază în vederea îndeplinirii sarcinilor practice ce țin de protejarea patrimoniului.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Cursul intitulat <i>Cetăți medievale și postmedievale în Bazinul Carpatic</i> încearcă să creioneze tipurile de fortificații și aspectul lor politic-economic-social pe baza cercetărilor interdisciplinare nu doar realitatea de odinioară, ci totodată să prezinte cele mai importante grupuri și instrumente ale izvoarelor și metodelor de cercetare ce țin de subiect. Prin urmare, cursul se bazează nu doar pe izvoarele scrise și ilustrative tot mai numeroase odată cu trecerea timpului, ci pune un accent deosebit pe analiza elementelor arheologiei monumentelor de țin de patrimoniul construit, precum și pe prezentarea celor mai noi rezultate. Pe lângă acestea, acordă o atenție sporită prezentării materialului supraviețuit deseori doar sub formă fragmentară, trecerii în revistă a metodelor utilizate în protecția monumentelor, și nu în ultimul rând, problematicii atracțiilor turistice rupte de realitatea istorică și care câștigă tot mai mare teren.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere: cetatea medievală – probleme de cercetare, de metodologie și de terminologie	expunere participativă	
2. Istoria cercetării fortificațiilor din Transilvania	expunere participativă	
3. Valuri lungi în Bazinul Carpatic	expunere participativă	
4. Fortificații de pământ în Bazinul Carpatic	expunere participativă	

5. Centre regale și rezidențiale medievale	expunere participativă	
6. Centre regale și rezidențiale medievale	expunere participativă	
7. Cetăți nobiliare – curți nobiliare	expunere participativă	
8. Fortificațiile orașelor	expunere participativă	
9. Fortificații bisericești în Transilvania	expunere participativă	
10. Peșteri fortificate în Bazinul Carpatic	expunere participativă	
11. Sistemul de cetăți de graniță în epoca medievală și postmedievală	expunere participativă	
12. Forturi premoderne	expunere participativă	

BIBLIOGRAFIE:

- Bóna István: *Az Árpádok korai várai*. Második kiadás, bővített kiadás. Debrecen. 1998.
- Buzás Gergely et alii: *Medium Regni. Középkori magyar királyi székhelyek*. Budapest. 1996/2004.
- Buzás Gergely: *Királyi rezidenciák és szálláshelyek a késő középkori Magyarországon*. In: *In medio regni Hungariae. Régészeti, művészettörténeti és történeti kutatások „az ország közepén”*. Szerk.: Benkő Elek – Orosz Krisztina. Budapest. 2015. 705-723.
- Buzás Gergely – Kovács Olivér: *Középkori várak*. Visegrád. 2016.
- Buzás Gergely: *A királyok Visegrádja*. Visegrád. 2018.
- Engel Pál: *Honor, vár, ispánság. Válogatott tanulmányok*. Budapest. 2003. 101-197.
- Fabini, Hermann: *Atlas der siebenbürgisch-sächsischen Kirchenburgen und Dorfkirchen. I*. Hermannstadt – Heidelberg. 2002.
- Feld István: *Középkori várak és rezidenciák régészeti kutatása*. In: *A középkor és a kora újkor régészete Magyarországon II*. Szerk.: Benkő Elek és Kovács Gyöngyi. Bp. 2010. 495-520.
- Feld István: *A magánvárak építésének kezdetei a középkori Magyarországon a régészeti források tükrében I-II*. Századok 148 (2014). 2. sz. 351-386.; Századok 149 (2015). 1. sz. 1-47.
- Feld István: *Királyi várak az Árpád-kori medium regni területén*. In: *In medio regni Hungariae*. 677-704.
- Fügedi Erik: *Castle and society in Medieval Hungary*. Budapest. 1986.
- Gömöri János: *Castrum Supron. Sopron vára az Árpád-korban*. Sopron. 2002.
- Gyöngyössy János – Kerny Terézia – Sarudi Sebestyén József: *Székelyföldi vártemplomok*. Budapest. 1995.
- Iambor, Petru: *Așezări fortificate din Transilvania (sec. IX-XIII)*. Cluj-Napoca. 2005.
- Karczag Ákos – Szabó Tibor: *Erdély, Partium és a Bánság erődített helyei. Várak, várkastélyok, városfalak, templomvárak, barlangvárak, sáncok, erődítmények a honfoglalástól a 19. század végéig*. Második, javított kiadás. Budapest. 2012.
- Koppány Tibor: *A castellumtól a kastélyig. Tanulmányok a magyarországi kastélyépítés történetéből*. Budapest. 2006.
- Miklós Zsuzsa – Terei György: *A várak és települések kapcsolata a 13. századi Magyarországon*. In: „Gondolják, látják az várnak nagy voltát...”. Tanulmányok a 80 éves Nováki Gyula tiszteletére. Szerk.: Kovács Gyöngyi – Miklós Zsuzsa. Budapest. 2006. 203-226.
- Mordovin Maxim: *A várszervezet kialakulása a középkori Magyarországon, Csehországban és Lengyelországban a 10-12. században*. Budapest. 2016.
- Nägler, Thomas – Beșliu Munteanu, Petre: *Repertoriul fortificațiilor medievale din piatră aflate în partea central sudică a Transilvaniei (secolele XIII-XVI)*. In: *In memoriam Radu Popa. Temeiuri ale civilizației românești în context European*. Coord.: Marcu-Istrate, Daniela – Istrate, Anghel – Gaiu, Corneliu. Cluj-Napoca. 2003. 387-405.
- Oltean, Radu: *Cetăți, castele și alte fortificații din România*. București. 2016.
- Őrzők, vigyázatok a határra! Határvédelem, határőrizet, határvadászok a középkortól napjainkig*. Szerk.: Pósnán László – Veszprémy László – Boda József – Isaszegi János. Budapest. 2017.
- Popa, Radu: *Über die Burgen der Terra Hatzeg*. Dacia N. S. 16 (1972). 243-269.
- Popa, Radu: *Burgen und Festungen in den Pässen der Südkarpaten*. Internationales Burgen-Institut Bulletin 41 (1983). 100-110.
- Rusu, A. A.: *Castelarea carpatică. Fortificații și cetăți din Transilvania și teritoriile învecinate (sec. XIII-XIV.)*. Cluj-Napoca. 2005.

Sófalvi András: *Hadakozás és önvédelem a középkori és fejedelemség kori Udvarhelyszéken*. Kolozsvár. 2017.

Sófalvi András: *A Német Lovagrend várépítő tevékenysége a Barcaságban*. Történelmi Szemle 61 (2019). 1. szám. 5-15.

Țeicu, Dumitru: *Cetăți medievale din Banat*. Brăila. 2012.

Téglás Gábor: *Hunyadmegyének a törökvilágban szerepelt barlangerődítményei*. Századok 23 (1889). 19-29.

Tolnai Gergely: *Templomvárak, erődtemplomok Magyarországon*. Esztergom. 2001.

Tolnai Gergely: *Palánkvárak Magyarországon*. Budapest. 2011.

Tüdős S. Kinga: *Erdélyi védőrendszerek a XV-XVIII. században. (Háromszéki templomvárak.)* Budapest. 1995.

Várak a 13. században. *A magyar várépítés fénykora*. Szerk.: Horváth László. Castrum Bene 1989. Gyöngyös. 1990.

Várak a későközépkorban. Szerk.: Juan Cabello. Castrum Bene 1990. Budapest. 1992.

Várak nyomában. Tanulmányok a 60 éves Feld István tiszteletére. Szerk.: Terei György – Kovács Gyöngyi – Domokos György – Miklós Zsuzsa – Mordovin Maxim. Budapest. 2011.

8.2 Seminar / laborator

Metode de predare

Observații

Bibliografie

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Prin analiza aprofundată a problemelor legate de identificarea, documentarea și conservarea patrimoniului construit absolvenții cursului vor fi putea soluționa și sarcini practice de protecția patrimoniului.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoștințe specifice, terminologie	Examen oral + lucrare de semestru	75+25%
	Cunoștințe bibliografice		
10.5 Seminar/laborator			
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none">• Minim nota 4,50 la examenul scris• Minim nota 5 la lucrarea scrisă			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Cluj, 2 mai 2024

Conf. univ. dr. Molnár-Kovács Zsolt

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

Cluj, 8 mai 2024

Conf. univ. dr. Nagy Róbert-Miklós